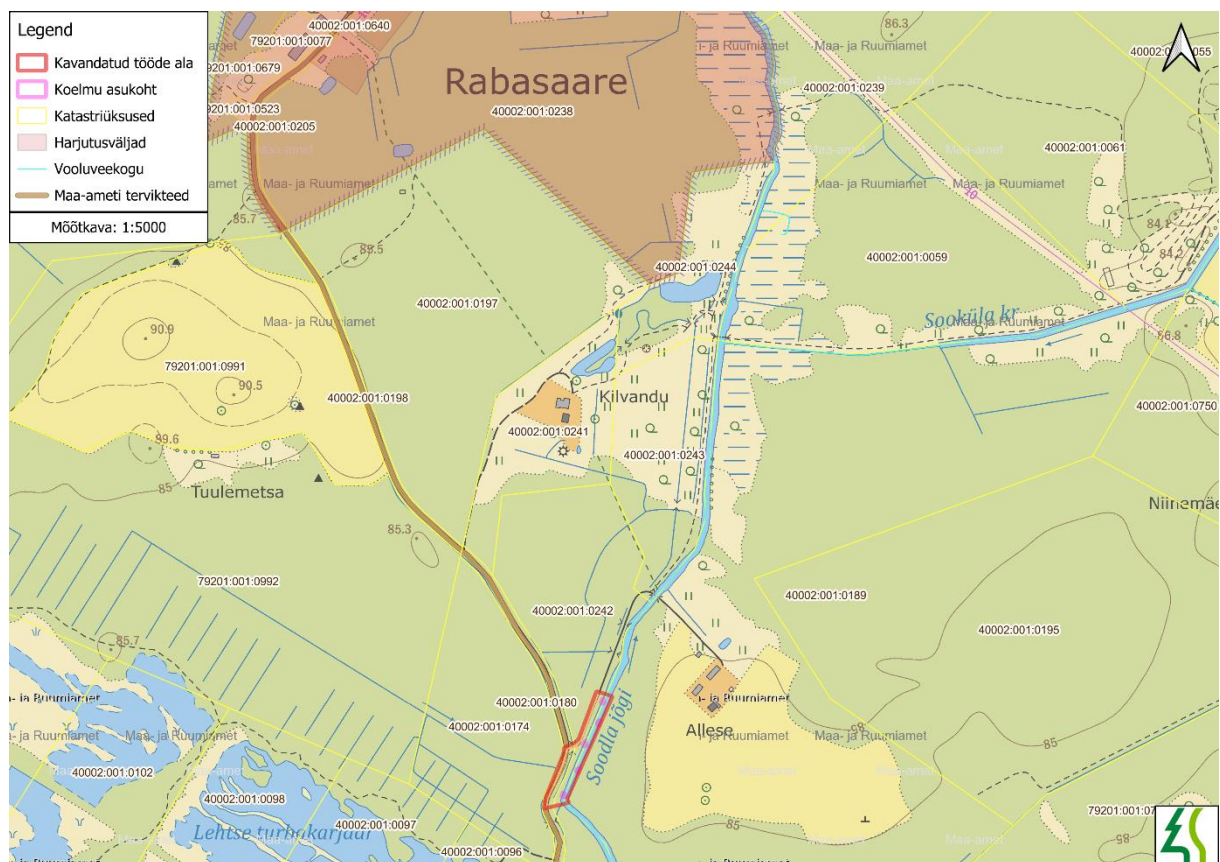

Looduskaitsetöö lähteülesanne

Tööobjekti ID: 3347
Lähteülesande ID: 5275
Tööobjekti nimi: KVVP Soodla 3 jõe elupaikade taastamine
Töögrupp: Veekogude taastamistöö

Tööobjekti paiknemine

Soodla jõe (VEE1087000) lõik 3 asub Lääne-Viru maakonnas Tapa vallas, Läste külas. Kavandatud tööde alaga kattuvad katastriüksused 40002:001:0180, 40002:001:0242, 40002:001:0189 ja 40002:001:0174.

Joonis 1. Soodla jõe 3 kavandatud tööala paiknemine.

Väärtuse seisund:

Soodla jõe lõik 3 on terves ulatuses degradeerunud füüsilise kvaliteediga vooluveekogu (joonis 1). Selles lõigus on jõgi ühtlase voolumustriga ning jõesängi kallaste ja põhja morfoloogia ühetaolised. Vee-elustikule puuduvad varjepaigad, elupaigale väärtust lisavad sügavamad ja madalamad kohad jõesängis ning voolutakistustest tulenevad veekeerised, mis mitmekesistaksid voolumustreid ning rikastaksid vett hapnikuga.

Kavandatud tööde eesmärk on parandada kivilembeste kalaliikide kudemis- ja elupaigatingimusi. Jõelõigu füüsilise kvaliteedi parandamiseks on kavandatud koelmualade taastamine ning varjepaikade

lisamine 150 m ulatuses. Tööalast allavoolu jäävas jõelõigus tegevusi ette ei nähta, sest need võivad mõjutada lokaalset veerežiimi.

Tööde detailne kirjeldus:

Kavandatud tööde lõigu pikkus on 150 m (joonis 3). Ette on nähtud esmalt 5 kudepadjandi taastamine ning seejärel maakivide paigutamine jõesängi. Materjali paigutamine objektile toimub koostöös RMK veeökoloogiga. Täpsed mahud on toodud tabelis 1.

Ligipääs jõesängile on Lehtse-Kurge-Läste tee L1 (katastritunnus 40002:001:0180) ja eraomandis katastriüksusel (40002:001:0242) asuva tee kaudu.

Materjali ladustamise asukoht lepitakse kokku konkreetse maaomanikuga. Materjal tuleb paigutada nii, et see ei segaks teedel liiklemist.

Materjali transpordiks kasutatakse olemasolevaid teid ja jõe kaldamullet. Tööde teostamisel minimeeritakse ehitusmasinate sõitmist materjali ladustamiseks ja transpordiks kalda tsoonis, et vältida kalda sissevarisemist. Ehitustöid ei teostata masinatega veekogus olles. Materjalid transporditakse ladustusplatsile kalluritega, kust edasi toimetatakse piki jõe kallast kopp-laaduri või roomikekskavaatoriga. Ehitusmasinaid kasutatakse materjalide transpordiks laoplatsilt konkreetse kudepadjandi asukohta ja võimalusel kruusa kallamiseks jõkke. Edasine töö – kruusapadjandi kujundamine 20 cm paksuseks koelmupadjandiks – teostatakse juba inimjõul, kasutades reha. Samuti paigaldatakse suuremad kivid täpsemasse asukohta võimalusel masinaga, ent vajadusel inimjõul. Ekskavaatori noole pikkus peab olema piisav selleks, et ulatuda jõe vastaskaldale koelmupadjandi tarvis peenemat veerise fraktsiooni kallutama ning ka maakive paigutama.

Vajadusel tuleb koelmupadja rajamise asukohas raiuda kaldapuistus tasku, kui see takistab materjali paigaldamist veekogusse.

Tegevuste kavandamisel on arvestatud, et häiring oleks minimaalne: välditakse kalda erosiooni teket ja olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist.

Tööde käigus heljumi allavoolu kandumise vähendamiseks tuleb tööd läbi viia suvisel veevaesel perioodil.

Koelmupadjade taastamine

Ühe kudepadjandi planeeritud mõõtmed on 4 x 4 x 0,20 m. Kudepadjandid on ette nähtud taastada selliselt, et need ei hakkaks jões vett paisutama. Selleks kujundatakse kudepadjandid jõesängi põndakutena lähtudes skeemist joonisel 2. Kokku taastatakse 5 koelmupatja 150 m pikkusel lõigul ca 30 m vahega (tabel 1).

Joonis 2. Parandatava jõelõigu koelmupadjandite ja maakivide indikatiivne paiknemise skeem.

Kudepadjandite taastamiseks lisatakse veekogusse kruusa fraktsiooniga 16-64 mm. Sõltuvalt kruusakarjäärade võimekusest kruusa töödelda on eelistused materjali suurusele ja ettevalmistusastmele järgmised:

- sõelutud ja pestud kruus fraktsioonidega 16-32 mm ja 32-64 mm. Pestud kruus vähendab peenemate osakeste/liiva osa, millega ei teki ojas täiendavat peenema sette kandumist. Peenema ja jämedama fraktsiooni suhe võiks olla ligikaudu pooleks, ideaalis aga on peenemat fraktsiooni rohkem: $70 \pm 10\%$ d 16-64 mm ning $30 \pm 10\%$ d 32-64 mm.
- juhul kui puudub kruusa pesemise võimalus, siis peab kruus olema vähemalt sõelutud. Sõelumata kruusa mitte kasutada, et vältida peenemate osakeste ja hõljumi lisandumist veekogusse. Samal põhjusel kasutatakse võimalusel pestud kruusa.
- arvestada tuleb kruusapatjade paksusega vähemalt 20 cm.

Jõesängi mitmekesistamine maakividega

Maakivid paigutatakse voolusängi 150 m ulatuses hajutatuna, arvestades ca 3 tk/jm. Maakive kudepadjandi peale ei paigutata.

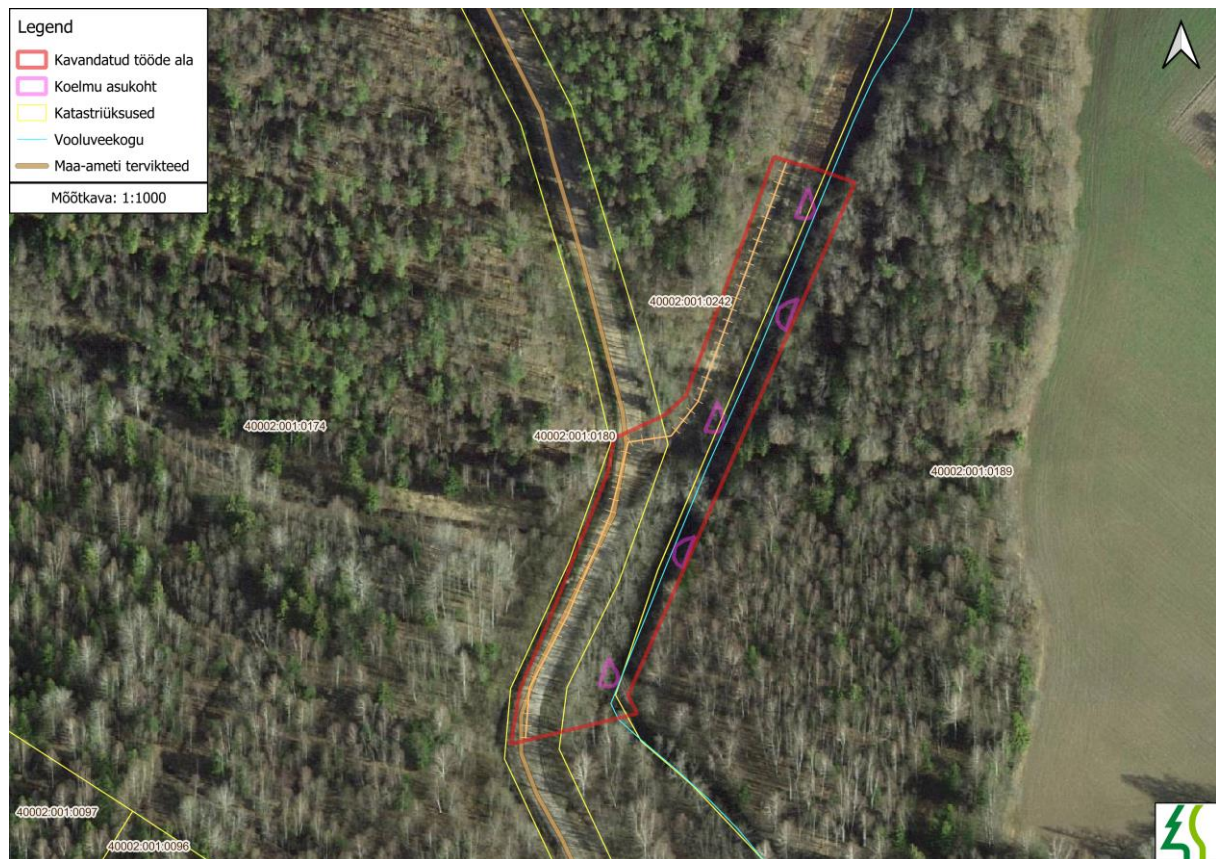
Kavandatud tööde soovitatav ajaline järjestus

1. Märkimine, vajadusel raied;
2. Kudepadjandite taastamistööd;
3. Maakivide lisamine voolusängi;
4. Heakorratööd, ehitustööde käigus rikutud kaldapealse ja pinnastee taastamine.

Tabel 1. Tööde mahud.

Lõigu nimi	Lõigu pikkus (m)	Koordinaadid		Maakivid (tk) d=30-50 cm	Maakivid (tk) d=60-90 cm	Maakivide maht kokku (m³), kui keskmine d=50 cm	Kudepadjandid		
		Algus (xy)	Lõpp (xy)				tk	m³/tk	m³
Soodla jõgi 3	150	6571803.66, 603097.50	6571945.42, 603153.44	25	25	1,67	5	3,2	16

Joonis 3. Asendi plaan: kavandatavate tööde ala.

Piirangud

Maaparandussüsteemid ja tehnovõrgud

Kavandatavad tööd viiakse läbi Soodla jõe lõigus, mis kuulub riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude nimekirja (maaparandussüsteemi kood 4108700020000). Tööde käigus kujundatakse jõesängis koelmupadjandid põndakutena vaheldumisi mõlemas kaldas eesmärgiga parandada jõe ökoloogilist seisundit. Koelmupadjandite planeeritud kõrgus on ca 20 cm, mille ümbrusesse paigutatakse voolusängi voolumustri mitmekesistamise ja varjepaikade loomise eesmärgil maakive.

Taastatavad kudepadjandid ja paigaldatavad kivid mõjutavad veetaset vähesel määral madalveeperioodil. Madalveeperioodil võib kujuneda lokaalne, kuni 15 cm kõrgune paisutus, mis on ajutise iseloomuga. Selline väike ja lühiajaline veetaseme muutus ei põhjusta uputust ega mõjuta maaparandussüsteemide toimimist. Maksimumveetaseme kujunemisele (suurvete ajal) kudepadjandid ja kivid mõju ei avalda, kuna suurvoolu tingimustes jääb nende suhteline mõju hüdraulilisele profiilile tühiseks.

Kavandatud tööde 150 m pikkusele lõigule lähim ülepääs asub tööalast ligikaudu 150 m allavoolu, kus jõe ületab eratee katastriüksusele 40002:001:0189. Kavandatavad tegevused ei mõjuta silla toimimist ega vooluhulga läbilaskevõimet.

Soodla jõe ületab Soodla jõgi 3 lõigus Elektrilevi OÜ-le kuuluv elektriõhuliin alla 1 kV. Kavandatavad tööd jäävad liini paiknemise asukohast eemale ning ei mõjuta selle mõjuala.

Lähteülesande koostaja: Tuuli Teppo

Kuupäev: 21.01.2025